

meseca nakaže plača poročenih učiteljic.

Namesto četrtega odstavka pride: Čim je neomožena učiteljica vpokojena, ji ostane pokojnina neomožene učiteljice tudi če se potem omoži.

Peti odstavek ostane, premeniti je le v toliko: ... ki naznani izstop iz učiteljske službe vsled zakona ...

Če bo kaka tovarišica zaradi tega načrta huda name, ji ne vzamem za zlo, kakor tudi se ne ujezím, če mi kdo poreče, da sem svetozakonski koroški ali kranjski reproducent.

Jos. Valentič.

Ureditev zakonskih načrtov.

obravnavanih na zborovanjih »Slov. učit. društva v Istri.«

V boljše umevanje imenujemo zakonske načrte po odsekih, ki so sestavili določni načrt: kraški = K, breški = B in šavrinski = Š. Samostojni zakonski načrtov. Urbančiča imenujemo pa U.

Načrti so priobčeni v našem »Tovarišu«, in sicer: B v 25. št. iz l. 1909., U v 10. št. iz l. 1910., Š v 16. št. iz l. 1910. in K v 17. št. iz l. 1910.

1. Kraški načrt.

Ta pretresuje dež. zakon z dne 30. marca 1870, št. 20.

Predlagani § 1. K odpade in ostane v veljavi § 1. obstoječega zakona, kar predlaga tudi načrt U.

Obstoječi § 2. ostane v veljavi, kar predlaga tudi K in U.

Obstoječi § 3. se uredi v zmislu načrta U.

Predlagani § 4. K odpade. Pač pa je ta paragraf nadomestiti v zakonu z dne 5. junija 1908, št. 27., s § 4. načrta U.

Predlagani § 5. ostane pa načrtu K.

Obstoječi § 6. ostane v veljavi, kar predlaga tudi K in U.

Obstoječi § 7. naj se glasi po načrtu U.

Obstoječi § 8. odpade po načrtu U.

Obstoječi § 9. naj se glasi po načrtu U.

Obstoječi § 10. in 11. ostane v veljavi kar predlaga tudi načrt U.

Obstoječi § 12. odpade po načrtu U.

Obstoječi § 13., 14., 15., 16. in 17. se nadomeste v zmislu načrta U.

Obstoječi § 18. ostane v veljavi z dodatkom načrta U.

Obstoječi § 19. naj se glasi po načrtu U.

Obstoječi § 20. ostane v veljavi nespremenjen, a dodati mu je še predlog U.

2. Šavrinski načrt.

Ta pretresuje zakon z dne 3. novembra 1874, št. 29.

Predlagani § 1. ostane neizpremenjen po načrtu Š; le zadnji odstavek naj se glasi drugače.

Predlagani § 2., 3. in 4. ostanejo neizpremenjeni po načrtu Š.

Predlagani § 5. naj v tem načrtu odpade in naj se ga priklopi v današnji kraški načrt k § 7.

Obstoječi § 6., 7. in 8. ostanejo neizpremenjeni, kar predlaga tudi načrt Š.

Predlagani § 9. ostane pa načrtu Š.

Predlagani § 10. ostane po načrtu Š, (vendar bi bilo potrebno še »potipati« z ozirom na zadnji odstavek predlaganega § 1. Š).

Predlagani § 11. ostane po načrtu Š, (vendar bi bilo boljše reči: »koroški« namesto: »krajni« — pardon! — »kranjski«).

Predlagani § 12. ostane po načrtu Š.

Obstoječi § 13.—18. odpadejo, kar predlaga deloma tudi Š.

Predlagani § 19. ostane po načrtu Š.

Obstoječi § 20.—25. ostanejo v veljavi, kar predlaga tudi načrt Š.

(Torej ostanejo v veljavi le §§. 6., 7., 8., 20., 21., 22., 23., 24. in 25. zakona z dne 3. novembra 1874, št. 29. Vsi drugi paragrafi odpadejo, na njih mesto se uvrste predlagani paragrafi po načrtu Š.

Zaradi teh sprejetih točk je treba § 5. zakona z dne 5. 6. št. 29. izpopolniti tako, da pridejo v poštev v § 1. načr. Š omenjene točke a, c, d, e, f in g, kakor tudi točka h, oziroma zadnji odstavek § 1. Š.

Iz § 8. dež. zakona z dne 5. junija 1908, št. 32. pa je brisati zadnji stavek.

Ako se noče popravljati zakona z dne 5. junija 1908, št. 29. in št. 32. pa je

treba omeniti na koncu tega načrta (S), da se z nastopom razglasitve razveljavljajo vsa drugačna določila dež. zakonov z dne 5. junija 1908, št. 29 in št. 32.

Enaka opazka velja tudi za ostala dva načrta.

3. Breški načrt.

Ta pretresuje zakon z dne 27. julija 1875, št. 18.

V tem načrtu je omeniti, da se preminjajo tudi § 9., 10. in 21. obstoječega zakona in to v zmislu § 1. načrta Š.

V § 5. dež. zakona z dne 5. jun. 1908, št. 29. je sprejeti tudi stroške za komisionalne ogledе vsled § 7. načrta U, ozir. vsled § 5. načrta Š.

V isti dež. zakon je pod a) tudi določiti stroške za suplenta v zmislu § 31. načrta B in stroške za diete v zmislu § 38. črke b, e in f načrta B.

Toliko o ureditvi že obravnavanih zakonskih načrtov. Zapisnikov zborovanj, na katerih se je pretresovalo imenovane načrte, nimamo pri rokah. Ob sestavi teh načrtov na čisto se bo torej ozirati na eventualne izpremembe, ki so se sprejele na zborovanju.

Zaradi baje sprejetega predloga na enem naših zborovanj, da naj se neopravičene zamude pošiljajo naravnost na c. kr. okr. š. svet in da naj se krajnim šolskim svetom odvzame pravica sestavljati terno in predlagati prošilce v stalno nameščenje, bo treba na prihodnjem občnem zborovanju izvoliti odseke, ki bi sestavil — ako se omenjeni sklep ne prekliče — tozadavne načrte, a pri tem pazil, da ne pridejo novi načrti v navzkrižje s sedanjimi načrti in veljavnimi zakoni — oziroma da se istodobno omeni, katere točke enega ali drugega načrta, enega ali drugega zakona je treba premeniti.

Priobčujemo to v svrhu, da se tovariši do prihodnjega občnega zborovanja pripravijo staviti eventualne opazke, ker ne jamčimo, da nismo prezrli nobene točke kakega zakona ali načrta, ki bi jo zaradi teh načrtov bilo premeniti, ozir. omeniti.

Za izbrani odsek
Jos. Valentič.

Tržaško slovensko ljudsko šolstvo v okolici.

(Po uradni statistiki za šolsko leto 1910.—11.)

Uradni statistični podatki o tržaškem ljudskem šolstvu za minulo šolsko leto 1910.—11. so po precejšnji zamudi, dasi pomanjkljivi in nepregledni vendarle izšli v tisku. Iz njih posnamem brez fraz in običnega komentarja sledeče številke, ki jih šolskemu odseku »Tržaškega učiteljskega društva« priporočam v nadaljnjo razmišljanje.

Šole.

V tržaški okolici je bilo lani štirinajst ljudskih šol, od teh deset slovenskih in štiri italijanske. Te šole so bile nastanjene v enajstih šolskih poslopih. Dve slovenski in dve italijanski šoli sta imeli lanj še skupno vodstvo, ki se še tekom tega leta definitivno loči po učnem jeziku. Pouk se je delil leta 1910.—11. v 96 razredih (proti 92 razredom v letu 1909.—10.). Priraslo so tedaj štirje razredi in sicer trije italijanskim ljudskim šolam in samo eden slovenskim. V te razrede je bilo vpisanih skupno 5344 otrok, t. j. 2686 učencev in 2658 učenk, od katerih je pohajalo 3962 slovenske šole (proti 3790 v šolskem letu 1909.—10.) in 1382 italijanske šole (proti 1172 v šolskem letu 1909.—10.). Ker slovenske okoliške ljudske šole štejejo 65 razredov, prihaja povprečno 61 učencev na slovenski razred. Italijanske okoliške ljudske šole štejejo 31 razredov, tedaj prihaja povprečno 44 učencev na italijanski razred. Srečni naši italijanski tovariši! Mimogrede rečeno se je početkom letošnjega šolskega leta po tukajšnjih italijanskih časopisih delala velika reklama za italijanske okoliške šole z ozirom na to, da italijanski razredi ne trpe vsled prenapolnjenja. Koliko je to zaleglo, bomo videli ob letu.

Učiteljstvo.

Poučevalo je na teh šolah v letu 1910.—11. skupno 105 učnih oseb (proti 95 v letu 1909.—10) in sicer 59 ženskih in 47 moških.

Po notranjem ustroju je bilo devet slovenskih petrazrednic in ena slovenska dvorazrednica ter tri italijanske petrazrednice in ena italijanska štirirazrednica.

Napredek.

Poglejmo napredek slovenskih okoliških šol. Priraslo je v letu 1910.—11. 172 vpisanih učencev; pogledajmo oni italijanskih okoliških šol, priraslo je 210 vpisanih učencev — tedaj absolutno in relativno mnogo več. Vzroki. Ne bom jih našteval vdesetič. Nekaj napredovanje italijanskega življa v okolico, nekaj malomarnost in lahkomišelnost našega življa, in še marsikaj drugega ...

Posebno pazno oko obračamo v spodnjo okolico. Lansko šolsko štetje ni ravno brezupno. Od 3962 učencev v tržaške slovenske ljudske šole vpisanih je posečalo šole gorenje okolice v letu 1910.—11. natanko 1793 one spodnje pa 2169. Slovenske šole v spodnji okolici zadnja leta sploh niso imela nobenega (ali pa neznamen) prirastka. Če ne dežuje, pa vsaj kaplja! Letos je nekoliko bolje.

Razpredelba.

Sledeča razpredelba spodnjeokoliških predmestnih slovenskih in italijanskih ljudskih šol v šolskih letih 1909.—10. in 1910.—11. naj pokaže napredovanje, oziroma nazadovanje naših slovenskih okoliških šol:

Skupno število učencev, vpisanih v ljudske šole trž. spodnje okolice je bilo:

	v slov. šole:	v ital. šole
l. 1909.—10	2071	1172
l. 1910.—11	2169 (+98)	1382 (+210)

Napredek slovenskih spodnjeokoliških ljud. šol je tedaj očividno, dasi ni v nikakem razmerju z neobičnim napredkom ital. ljud. šol v spodnji okolici. Jasnejši pogled na šibke točke vdobimo pa potom sledeče razdelbe:

Vpisanih je bilo v spodnjeokoliške ljud. šole:

	slov.	ital.
l. 09-10	1.09-10	1.09-10
l. 10-11	1.10-11	1.10-11
Škedenj	628	713
Rojan	505	483
Sv. Ivan	584	581
Barkovlje	354	392
	197	188

Stalno napredujeta tedaj le slov. lj. šola v Škednju (največja ljud. šola v okolici in ona v Barkovljah; stalno nazadujeta pa že leta sem slov. ljud. šoli v Rojanu in sv. Ivanu, ki je nekoč štela je nad 600 učencev. Ital. lj. šole kažejo povsodi napredek izvzemši Barkovlje.

Komentarja, kakor že rečeno, danes ne pišem k tem številkam; bodo naj one predmet resnega razmišljanja šolskega odseka našega učit. društva ter tudi drugih merodajnih društev.

F. Pl.

Štajerske razmere.

Leta in leta se bojuje štajersko učiteljstvo za zboljšanje gmotnega položaja. Kot bojno sredstvo za to opravičeno zahtevo si je stavilo učiteljstvo geslo: »V delu je naš spas!«

V zadnjem času se spet vrše v raznih okrajih društvena zborovanja. Ker so padli z odgojenjem štajerskega deželnega zbora upi učiteljstva, išče to zopet nova pota za dosego svojih ciljev. Povsod se naglašajo delo, delo in spet delo. Seveda se pri tem misli na delo učiteljstva v šoli in izven šole, kot se je to sedaj vršilo. Na zborovanju učiteljskega društva za celjski okraj pa se je še poleg tega priporočalo, da naj se bede nikakor ne vlačijo v javnost. S tem se menda hoče reči: Učitelji, skrivajte, da ste ubožni in lačni.

To smo delali že leta in leta. Delali smo v šoli do svojih skrajnih moči, izven šole po raznih društvih smo se ubijali, zraven pa stradali, samo da smo se stanu primerno oblačili, plačevali prispevke v dobrodelne namene itd.

Tako naj delamo še sedaj?

Ne, tako ne več!

Izpolnjevali bomo svoje dolžnosti v šoli, delali tudi po svojih močeh izven šole, a denarja za dobrodelne namene in za

različna društva ne bomo več dajali, ker ga lačnim od ust trgamo in tudi bede ne bomo več skrivali na čast štajerski deželi. Naj vidi ljudstvo, razloček med delom in plačo! Saj se zgodi pogosto, da reče celo kak omikanec: »Bežite, bežite, saj ni tako hudo, Vi pač hočete zvišanje plač.« Da, ti sodijo po zunanosti, ne vedo pa, da je ta zunanost pristradana, ne hodijo gledat na naše mize, ne vidijo v naš prazen želodec, ne čutijo slabosti naših živcev. Še bolj pa je preprosto kmetiško ljudstvo prepričano o dobrih plačah; saj ono sodi gmoten položaj učiteljstva po učiteljevi suknji in učiteljičinem klobuku, vrhutega je pa še nahujskano po klerikalnih časopisih proti učiteljstvu, in tako je skoro vsa javnost od analfabeta do najvišjega doktorja prepričana o dobrih ali vsaj dovolj dobrih učiteljskih plačah.

Merodajne osebe nas poslušajo z nasmehom na licu in kažejo dobro voljo, v resnici pa ne storijo nič ter si mislijo: »Da le delaš, boš se že potolazil, saj imaš idealno delo za svoje bojno sredstvo, po kakem bolj radikalnem sredstvu pa itak ne posežeš. Za take reči pa je naša koža že dolgo in dovolj debela.«

Slovensko učiteljstvo pa mora sedaj ko so naši nemški tovariši pričeli precej radikalno akcijo, ko se oni ne sramujejo pokazati, da nimajo več časa in denarja za delo izven šole, tudi nekaj storiti, ne pa vedno peti staro pesem: delo, delo in spet delo, zraven pa še zakrivati revščino. To se nam zdi nekako malodušno, da ne rečemo kaj drugega.

Pri tem se nekateri boje, da bi trpelo učiteljstvo na ugledu. Temu ni tako! Na ugledu si človek škoduje, če stori ali zakrivi kaj sam z namenom in prostovoljno. Tega pa, da sem poleg svojega truda ubog učitelj, nisem zakrivil sam.

Uboštva se sramujejo samo lenuhi, ki se zavedajo svoje krivde. Lenuhi naj uboštvo zakrivajo, vestnim učiteljem pa tega ni treba, ker so si v svesti, da jim je delodajalec — dežela — odtrgal zaslužek.

S tem, da nastopimo tudi na zunanje tako kakor smo v resnici, bomo tudi ljudstvo prepričali, da lažejo tisti, ki govore in pišejo o sijajnih učiteljskih plačah.

Tisti pa, ki mislijo, da bo učiteljstvo po dosedanem res idealnem načinu doseglo času primerno povišanje plač, se pa motijo. Le pogledjmo zgodovino zadnjih desetletij, kako so različne stranke in stanovi dosegli svoje upravičene zahteve. Niso jih dosegli z resolucijami, prošnjami in zahtevami — ker za take reči je svet danes gluhi — dosegli so jih z dejanji, v največjih slučajih s štrajki in v mnogih slučajih s krvavimi žrtvami. Žalostno je, pa resnično. Kri mora teči potem pa gre! Učiteljstvu seveda ne priporočamo, da bi šlo razbijati šipe in s pestjo začelo prepričavati javnost in vlado o upravičenosti svojih zahtev, vendar pa bi lahko našlo kako bolj radikalno sredstvo. N. pr. Zakaj se mlajše učiteljstvo ne oblači tako kakor mu dovoljuje plača?

Zakaj ne bi vložili taki učitelji, ki nimajo nobenega postranskega zaslužka, prošnje, da se jim izpregleda § 126. ter dovoli, da grede v počitnicah delat v rudokope itd., da si prislužijo denar za obleko, da je ne bo treba jemati na up?

Če se dežela in država ne bo tega sramovala, se tudi učiteljem ni treba, saj delo in ubožnost ni sramota.

V jami bodejo zaslužki 3 do 4 K, v šoli pa zaslužijo 2 K 33 vin.

Mlajše učiteljstvo mora poseči po bolj radikalnih sredstvih.

Zatorej svetujemo:

1. Izpolnjuj svoje dolžnosti v šoli in izven šole strogo natančno.

2. Glej, da bo tvoj značaj neomadeževan, da boš vzor v vsem in povsod.

3. Svoje bede ne zakrivaj, ker je nisi zakrivil sam.

Mlad učitelj.

Nekaj misli o sedanjosti in prihodnosti učiteljskega stanu.

Najmlajšim tovarišem napisal Janko Žirovnik.

Žalostno je pa, da večina ljudi še ne vidi te resnice. Posebno preprostim lju-

dem navadno ni do tega, da bi svoje otroke dobro izredili, nego komaj čakajo, da svoje otroke, četudi slabo ali nič poučene, priprežejo k svojemu delu — k svojemu trpljenju, dasi vidijo lahko vsak dan, da dobro izrejen in izšolan kmet v polovici dneva toliko stori, nego njegov zanemaren sosed v celem dnevu. Vrhu tega pa ta res v potu svojega obraza služi vsakdanji kruhek, medtem ko oni dela z neko posebno lahkoto in lahko bi rekli, eleganco. To so pač stvari, ki jih potrjuje vsakdanja izkušnja. Treba je torej tu ljudem pri vsaki priliki odpirati oči in gotovo se jim bodo konečno odprle.

Učitelji pa moramo biti idealni, če se tudi svet valja v materialnosti, in nikdar nam ne bo žal truda, ki smo ga žrtvovali za svoj narod — za človeštvo. Saj pridejo časi in še prav kmalu, ko bodo videli potrebo vzgojnega dela in vse bolj uvaževali naš stan ter ga izkušali povzdigniti še na višjo stopnjo, nego je danes, ker če kateri stan, mora biti vsestransko temeljito pripravljen in podkovan za svoje delo, tedaj je to gotovo naš učiteljski stan.

Mi sami že čutimo, da čas od nas več zahteva, kakor pa moremo dati na podlagi svojih dosedanjih študij. Spoznali bodo pa tudi to tisti, ki imajo usodo narodov v rokah. Poskrbeli bodo torej, da bo naš stan začel vstajati in se izpopolnjevati do tiste stopnje, ko bo narodu lahko s svojim delom jamčil zdrav in vesel napredek. Videli bodo n. pr., da se Lahji uče zidati in da jih mi ne vprašamo, koliko jezikov govore, nego **kako zidajo**. Pri nas imamo pa še vedno tisto zastarelo naziranje, da mora vsakdo nemški znati, kdor hoče kaj biti. Posledica je pa ta: Lahji se uče zidati in imajo pri nas po 4 do 6 K na dan, naši se pa uče nemščine in imajo na dan po 1 K ali 1.40 K, ko za tistimi nemščine in slovenščine nevesčimi Lahji nosijo malto po odrih.

Zato bo pri nas treba skrbeti v pravih krajih za primerne strokovne šole, in pa dovoliti, da se smejo le nadarjeni učenci, pa še ti le prostovoljno — učiti drugih jezikov, a to še le tedaj, ko bodo svoj materni jezik že imeli dobro v oblasti. Videli bodo, da naš kmet ne more naprej, ker po stari šegi še preganja ovcam garje in s konjederkami zdravi in pokončava svojo živino. Dali mu bodo torej nadaljevalnih kmetijskih šol, kjer se bodo talentirani kmetijski sinovi priučili umnemu izkoriščanju matere zemlje, ter bodo vedeli s pridobljenimi vrednotami umno gospodariti. Kdor pa nima za učenje daru in veselja, bo pa cepil drva in pasel krave. Saj morajo tudi taki biti, kakor je rekel tisti kmet, ki so ga silili, naj da svojega sina za »gospoda« študirat. Jaz gospod, ti gospod — kdo bo pa pasel krave?! Po- učen kmefovalec bo pa svojo grudo obdeloval tudi z vse drugim veseljem, ker mu bo obilo poplačevala njegov trud. S tem bo pa nanjo tudi bolj navezan in ne bo silil v mesto ali celo v Ameriko za dvomljivo srečo. — Saj se na deželi tudi dobro živi, ali pa še lepše nego v mestu. K vsemu temu bodo pa morali priti za deklela tudi dobre gospodinjke šole, ker le dobra gospodinja hiši tri ogle podpira, slaba pa še četrtega podere. Slabe gospodinjke so veliko krive slabih časov. To izkušamo na deželi, a tudi v mestih.

Mi lahko vsak dan vidimo, da je najlepše in najbolje delo prave ženske, ako s pravim razumom in čutečim srcem vlada svoje hiševanje. Kjer tega ni, tam propada rod duševno in telesno. Iz hiš, kjer gospodinjino nesporetne in sirove ženske, beže moške in otroci ter si iščejo razvedrila, kjerkoli morejo, četudi v zabavah, ki zamore dušo in telo. Nečedne ženske pristudijo možu dom, slabe kuharice pa spridijo želodce vsej družini ter naravnost podse svoje moške v gostilno. Res je, da vse ženske ne morejo biti gospodinjke in si torej nekatere morajo iskati samostojnega kruha. Res je pa tudi, da je temu večina teh sama kriva, ker nimajo jasnega pojma o pravem ženskem poklicu.

Zato je pa treba s te strani ženstvo že z mladega navajati in poučevati. Seveda velja za ženske, kakor smo rekli za moške; katera se ne da poučiti in primer- no odgojiti, naj pa ostane pri butarah; saj

so tudi take potrebne. A dobro izgojena in poučena naj pa tudi ne seda v vsak trnjevi grm, nego naj rajša prosta družinskih skrbi živi zase.

Reči pa moram, da se za ženstvo glede odgoje in pouka za družinsko življenje stori veliko premalo in se le prerado dela za nje od strehe dol, namesto od temelja gor.

Nemci in Čehi imajo že vse polno meščanskih šol, kjer dobivajo njihovi otroci imenitno podlago za vsakovrstne strokovne šole, bodisi kmetijske, obrtne, trgovske ali gospodinjke. Zato pa čestokrat vidimo, da pri nas večje trgovine, obrti ali sploh druga podjetja vodijo ljudje, ki so prišli k nam s Češkega ali Nemškega. Zato pa Nemci med nami širijo svoje posestno stanje na vse štiri vetrove, dasi nimajo toliko talenta, kakor ga imamo mi. Iz lastne izkušnje lahko trdim, da je naš narod toliko nadarjen, da bi se z odličnim uspehom uveljavljal na vseh mejah, ako bi imel potrebnih in primernih šol. Zato pa tudi rečem, da tisti ni prijatelj našega naroda, kdor mu ne privoščiti takih šol. Do tega spoznanja bo narod še tudi sam prišel, če ne danes, pa jutri, toda gotovo, ker je toliko žilav, da se bo vzdržal vkljub vsem neugodnim okolnostim. To je dokazal s tem, da je srečno prebil stoletja sužnosti in se je v zadnjih 40. letih več razvil, nego prej več stoletij. Zato bo pa tudi prav kmalu došel do tega, da bo zahteval šol, da bo zahteval izobrazbe za svoje nadarjene sinove in hčere. In tudi dobil jih bo prav gotovo, ker bo njegova zahteva naravna in se naravnemu razvoju ne bo mogla ustavljati niti nobena politika.

Takrat bo pa narod potreboval sposobnih učiteljev, ki mu bodo učili in odgojevali zarod, da se bo mogel tem lažje uveljaviti v svetovni tekmi. Ako še danes to ni na dnevnem redu, bo pa že lahko jutri.

Zato se pa vam mladim idealistom, ki se iz veselja do stanu pripravljate na svetji poklic pionirjev ljudske izobrazbe, odpira široko in rodovitno polje za vaše delovanje; kolikor bolj razumno ga boste obdelovali, toliko več bo donasalo sadu narodu in vam.

Prodrlo bo tudi spoznanje, da mora biti svet vsem pravičen in da ne pozna več ubogih tlačanov. Človeška družba ima toliko, da lahko pošteno plača vsako delo, ki je njej v korist; saj smotreno in vestno delo vedno ustvarja vrednote, ki dvigajo človeštvo. Kakršno delo, tako plačilo. Vsak pošten delavec je vreden tudi poštenega plačila. Ako tega ne vidijo ali nočejo videti posamezniki, bo pa to morala videti vsa človeška družba, to je država, ter plačilo urediti po delu. Potem se bodo mogli pritoževati le tisti, ki jim delo ne diši. Delo pa mora rednega človeka dobro živiti in mu biti obenem najlepša zabava. Zato se bodete pa vi lahko s polno močjo posvetili svojemu stanu in bodete tudi res lahko dokazali visoke cilje, ako bodete dobro pripravljani.

Glejte torej, da bodete v vseh panogah svojega poklica dobro podkovani. Ustvarite si trden temelj, na katerem si bo eden zidal cerkev, drugi narodni dom, tretji preprost hram. Hočem reči: Na temelju, ki ga dobite v šoli, se smotreno razvijajte vsak po svoje, kakor komu veli srce. Eden bo postal tak strokovnjak n. pr. v pedagogiki, da bodo na njegovo besedo lahko stavili gradove, drugi bo me-rodajen metodik, tretji priznan strokovnjak v združništvu, četrti v narodnem gospodarstvu, peti v godbi, šesti v tej, sedmi pa oni panogi. Vsak izmed vas bodi cel mož — najprvo kot učitelj, potem pa še tudi v svoji posebni stroki.

S tem si bodete dobili ugled pri izobrazencih in pri preprostem narodu, saj je ugled nujno potreben, ako hočemo svoje delo med narodom uveljaviti ter spraviti njegov razvoj v pravi tir. Ko pa bo to videl, da je učitelj res pravi, nesebični prijatelj njegov, ki mu njegov mladi zarod vodi do kruha, ter mu daje zagotovilo boljših časov, ko bo torej videl, da mu je ravno učitelj najprvi in najbolj potreben,

potem je pa zmaga vaša in zmaga narodova.

Poudarjati moram, da niti splošna, niti strokovna izobrazba sama na sebi ne zadostuje, da bi človek dosegel z njima zadovoljno in srečno življenje.

Poznam jako učene ljudi in priznane strokovnjake, ki se precej nerodno obračajo v vsakdanjem družabnem življenju in so pri vsi svoji učenosti jako nesrečni ter imajo občutek, da se jim smeja ves svet.

Izpričevala so sicer potrebna, in dobra izpričevala odpro veliko duri, a ne naredo — moža. Tu je treba še vse kaj drugega. K zadovoljnemu življenju je treba najprej gotovega takta. Potem pa mora biti človek korekten v izpolnjevanju dolžnosti svojega stanu, korekten v obče- vanju s svojim bližnjim in sploh korekten v svojem privatnem in javnem nastopanju.

Kdor ni korekten v svojem privatnem življenju, na tega se ne moremo zanašati, da bo boljši v javnem. Korekten človek šele more računati na to, da mu svet ne bo mogel do živega, četudi preži na njegove slabosti, kakor mačka na miš. Svet je že tak. Ako danes dam 100 K za reveže, ne bom žel zato nikjer odkrite zahvale. Rekli bodo: Prava reč; ako bi jih ne bil imel, bi jih pa dal ne bil. In eden pred drugim bodo prikrivali mojo dobroto. — Ako pa grem pri dnevu iz gostilne toliko naboden, da se mi to pozna na hoji, tedaj bo v par dneh govorila vsa občina, da sem se ga bil nabral. Ljudje se pač rajši vesele napak svojega bližnjega, nego njegovih vrlin, zato da bi sebe bolj povzdignili ali pa saj nekoliko prikrili svoje napake s tujimi grehi. To je treba imeti vedno pred očmi!

Mi, ki živimo in delamo danes med narodom, le predobro čutimo v sebi tisto pomanjkljivost, da smo morali biti vse, a nikjer popolni. Morali smo biti učitelji, pevovodje, deklamatorji, aranžerji, režiserji, poeti, nabiratelji narodnih pesmi, združniki, kmetovalci, vrtnarji itd. itd. A človek, ki se bavi z vsemi deli, ne more biti v vseh strokovnjak; to presega njegove moči.

Seveda je bilo to v naši dobi, v dobi narodovega probujanja in vstajenja potrebno in celo dobro, ker strokovnjakov ni bilo skoraj nič in so bili torej jako dragi. A dandanes je pa teh vedno več in še prav mnogobrojnih, ker so potrebni. Zato pa: Ko se bo svet zavedal, da le dobra vzgoja in resen pouk daje človeku poročstvo za kolikortoliko srečno življenje, tedaj bo iskal tudi pouka o tem pri pravih strokovnjakih ter jih bo zato tudi dobro plačeval, kakor plačujejo že danes advokate za pravde, inženirje za stavbe, duhovnike za pogrebe itd. itd.

Na to se torej skrbno pripravljajte! Že zdaj skrbno obdelajte svoje grede in sejte vanje dobro — zdravo seme, ko vam cvete zorna pomlad, da bo lepo vzkliko in raslo in dozorevalo v poletju ter vam rodilo jeseni obilo tečnega sadu v veselje, narodu v ponos in korist.

Delo vam bodi torej najlepša zabava, delo za domovino vam bodi najbolj sveto! Na zdar!

Iz naše organizacije.

Krajsko.

Slovensko deželno učiteljsko društvo priredi v soboto, dne 20. t. m., ob osmih zvečer v Narodnem domu letošnji tretji sestanek z učiteljskimi. Predaval bode nadučitelj Anton Likozar o temi: »Učitelj čebelar.« Učitelji, ki bodo delali te dni iz-pit učne usposobljenosti, dobro došli!

Slov. kočevsko uč. društvo je po že naznanjenem vzporedno zborovalo dne 21. marca v Ribnici. Zborovanja sta se udeležili dve tretjini družtenikov, kar je z ozirom na precej neugodno krajevne razmere dovolj ugodno. — Predsednik tov. Štefančič se v svojem nagovoru z bridkosti spominja ponesrečene akcije o našem gmočnem položaju v državnem zboru, obsodi prijateljsko - hinavske državnozbornske stranke ter izreče bojazen, da tudi v državnem zboru dovoljene dra-ginjske doklade morda ne bo — zaradi znane »previdnosti« — ta ali oni član društva »Zaveze« deležen. Prosi, naj se mu vsak tak slučaj naznani, češ, da je treba čitaje občinstvo obveščati, kako

se z nami postopa. — Nadalje se s toplimi besedami spominja bivšega predsednika, upokojenega tovariša Tomšiča, in bivšega tajnika Zupančiča, sedaj nadučitelja v Prečni. Želi jima vso srečo, ako se učiteljsko napredno srce v današnjih razmerah sploh more kdaj srečno čutiti. Omenja tudi nemile usode, ki je 25. julija l. l. zadela tovarišiča Pišlerjevo, ki jo je pri kopanju odnesel val Kolpe. Bila je zavedna in zvesta članica našega društva. Predsednik prosi navzoče, da se v znak žalosti dvignejo s sedežev. — Nato presrečno pozdravi vse udeležence, posebno nove člane, tov. Verbičev iz Sodražice in tov. Trosta in Jakliča iz Dolenje vasi, nakar otvori zborovanje.

Prva točka dnevnega reda je bilo predavanje tov. K. Finka »O važnosti risanja in o metodi modernega risarskega pouka v okviru novih učnih načrtov.« K sklepu svojega predavanja pokaže še nekaj risb učencev svojega razreda, ki ga poučuje po novi učni metodi. K debati se oglasijo tov. Verbič, Grčar in Fink.

Predsednik se zahvali predavatelju za skrbno sestavljeni referat. — Preds. tov. Štefančič poroča nato o preosnovi zavezinih pravil in stavi razne izpremi-njevalne predloge. Pri debati predlagata tudi tov. Verbič in Grčar nekatere izpre-membe. — K tretji točki predloga pred-sednik, da naj društvo gmotno podpre dva člana, ki bi se udeležila počitniškega tečaja Slov. Sol. Matic. Plača naj se jima vpisnina in vozšina v znesku po 30 K, zato pa bi se naj zavezala, da prevzameta vsak po eno poročilo za društvena zborovanja. Sprejeto.* — Za obisk tečaja se oglasita in potrdira tov. Grčar in Fink. — Končno se določi prihodnje zborovanje na dan 16. jun., a ker je tega dne zboru-joči stalni odbor določil uradno konferen-co, na dan 22. junija, bo zborovanje 2. ju-nija, v slučaju neugodnega vremena pa 9. junija in sicer v Loškem potoku.

K sklepu omeni tov. Wiegeler krivico, ki se je zgodila tov. Štefančiču pri zad-njem imenovanju in predloga, da se mu izreče popolna zaupnica, kar se z vihar-nim odobravanjem sklene. Tov. Štefančič se ginjen vsem toplo zahvali in sklene svojo zahvalo s Cankarjevim rekrom: Človek je nesrečen le, če misli na svojo nesrečo.

* Toplo priporočamo enake sklepe vsem učiteljskim društvom! Uredn.

Štajersko.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 28. sušca, v Velenju še ob precejšnji udeležbi družtenikov. navzočih je bilo 20 udov. Gdč. tovarišica Slavka Cinkova se je opravičila, drugi člani najbrž niso smatrali za vredno, da bi opravičili svojo odsotnost.

Predsednik tov. Koropec pozdravi navzoče, osobito pa prisotne goste gdč. Rizo Fisterjevo iz Šoštanj, gdč. tovarišico Vranjekovo iz Št. Ilja, tovariša Čer-neta iz Griž ter dva jurista, gosp. Skazo in gosp. Gruberja iz Velenja.

Predsednik konstatira sklepčnost zborovanja ter preide na dnevni red. Zad-nji zapisnik se prečita in odobri. Vzeli so se na znanje razni dopisi; omenil je do-pis »Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev v Ljubljani« glede tiska novih tiskovin tudi za kronovine izven Kranjske ter do-pis iste Zaveze glede volitve delegatov za letošnje Lehrerbundovo glavno zborovanje v Ptuj. Med slučajnostmi opozori tov. predsednik na nekatere napake pri predložitvi računov, oziroma proračunov kraj. šolskih svetov ter seznamka šolo-obveznih učencev za poletno oproščenje.

Tov. Černež iz Griž je nato predaval o namenu in pomenu »Učiteljske gos-podarske in kreditne zadruge v Celju.« Raz-jasnili je delovanje zadruge, poudarjal ve-lik pomen za gospodarsko korist učitelj-stva in nas bodril k pristopu. Zadruga stoji na dobrih nogah in bo sčasoma po-nos štajerskega slovenskega učiteljstva. — Predsednik je izrekel predavatelju iskreno zahvalo za njegovo poročilo, želel imenovani zadrugi mnogo uspehov ter izpodbujal z geslom: »Svoji k svojim« tovariše k pristopu.

Za delegata Lehrerbundovega glav-nega zborovanja v Ptuj se je določil tov. Stopar, za namestnika tov. Pokeržnik.

Nato sporoči tov. Černež kolegiálne pozdrave od predsednika učit. društva za celjski okraj, tovariša Gradišnika, ki vlnudno vabi naše društvo k skupnemu majniškemu izletu v Žalec. Z ozirom na to se določi za prihodnje zborovanje ne-delja, dne 5. majnika, ki bo obenem letoš-nji majniški izlet in se vrši v prostorih novega šolskega poslopja v Žalcu. Na ve-selo snidenje!

Konečno se tov. predsednik zaradi odhoda v Ljubljano poslovja za 3 mesece ter izroči svoje posle podpredsedniku.

Zgoraj sem omenil, da se je vršilo zborovanje še ob precejšnji udeležbi dru-štvenikov. Ti so bili in so vedno redni o-biskovalci društvenih zborovanj in majo